

значно більше, якби наше кіно розвивалося незалежно від ідеологічних настанов і вимог. Досить згадати, що історичні фільми, в яких стільки таланту і праці В.Кричевського, незважаючи на їхній успіх у глядачів, були зняті з екранів як контрреволюційні.

А скільки нездійснених постановок! Наприклад, "Як посварилися Іван Іванович з Іваном Никифоровичем" за М.Гоголем або "Пісня про Свічку" за сценарієм І.Кочерги в постановці відомого кінорежисера Г.Гричера. Фільм був цікаво задуманий, як широке історичне полотно, з великою кількістю складних архітектурних ансамблів на натурі та інтер'єрів у павільйонах. Були запрошені кращі українські актори: А.Бучма, С.Шагайда, С.Шкурат, І.Твердохліб. Композитор Л.Ревуцький писав музику до фільму. Василь Григорович з великою наснагою готувався до зйомок, будувались декорації, шились костюми і раптом вся праця виявилась марною, роботи припинились із невідомих причин.

Значення творчості Василя Григоровича Кричевського в українському кіномистецтві найточніше характеризував Микола Бажан у статті, присвяченій художнику: "...Робота таких творців, як В.Кричевський... свідчить за те, що інтереси кіно - суть інтереси всієї культури, що кіно не є пасербом її, а наймолодшим і чи не найулюбленішим сином... Принісши сюди свої знання, свій досвід і свій хист, він чи не перший вдарив по тій потворній марі "пейзанства", що так міцно була засіла в нашому кіно... Він почав учить абетці українознавства наших кінематографістів".

Василь Григорович Кричевський яскравого таланту художник, людина широкої ерудиції, невичерпної творчої енергії, залишив глибокий слід в українському кіномистецтві і взагалі в українській культурі.

**Конча-Заспа, жовтень, 1994.
Київ, травень - вересень, 1995.**

ПАМ'ЯТЬ ПРО ЧУДОВУ ЛЮДИНУ І МИТЦЯ

згадаймо

"...Я згадую той засніжений лютий, холодний морозний вітер, глибокий сніг, кучугури... Знімається епізод бою, танкова атака, де зайняті війська, актори, які з'їхалися з різних кінців країни...

І раптом увечері оператор виявив, що з вини його асистента на знімальній камері із широкоформатним об'єктивом стоїть рамка як для звичайного екрану. Отже - брак! Знято 300 корисних метрів складюючого ігрового епізоду - і все це треба викинути в корзину. Значить, знову треба зібрати військову техніку, масовку, просити акторів, які "дали" два-три знімальні дні, залишитися ще на день, "просити" на завтра морозу і снігу в синоптиків, все перезнімати заново.

Биков ні слова не сказав винному, не накинувся на нього із справедливими словами обурення, тільки твердішими стали побілілі скули, весь він якось наїжачився, поменшав, мовчки сів в машину і поїхав до готелю."

Цей фрагмент спогадів Леоніда Бакштаєва характеризує незвичний характер, рідкісний гуманізм і доброту Леоніда Бикова - актора і режисера, любов до якого живить пам'ять багатьох кінематографістів. Їхніми спільними зусиллями й була випущена в світ книга спогадів, яка під назвою "Будем жити!" цього року вийшла у видавництві "Український письменник" ("Вир").

Леонід Биков з'явився на екранах в 50-ті роки ("Добровольці", "Приборкувачка тигрів", "Альошчина любов"). Він активно знімався, став, за словами Михайла Ульянова, одним із помітних і чудових, ні на кого не схожих акторів кіно, але через якийсь час перейшов у режисуру й останні два його фільми - "В бій ідуть лише "старики"" та "Атибати, йшли солдати" - принесли йому велику популярність.

До книги увійшли зворушливі, сповнені тепла спогади акторів старшого покоління (П.Кадочников, Лесь Сердюк, Людмила Касаткіна, Олександра Зав'ялова), а також молодших (В.Конкін, І.Гаврилюк та всіх, хто знімався в його останніх фільмах). "Цей художник, - написав Кость Степанков, - був переповнений любов'ю до людей, енергією. Любов була взаємною, про що свідчить ця книга, яка з'явилася в наш нелегкий для українського мистецтва і для книговидання час.

Кореспондент "Кіно-Театру".

